

Arvonlisävero laski – kuka hyötyy?

Monien erilaisten vaiheiden ja myös vuosia kestäneen etujärjestöjen ns. lobbaamisen jälkeen 1.10.2009 elintarvikkeiden arvonlisävero laski 17 %:sta 12 prosenttiin. Elintarvikkeiden arvonlisäveron laskeminen tuntui vuosien ajan ikuisuuskymsykseltä ja asialta, joka ei ikinä etene.

Päivittäistavarakauppa lupasi etukäteen, että jos arvonlisäveron lasku toteutuu, kauppa siirtää alennuksen täysimääräisesti tai jopa vielä täysimääräistä enemmän hintoihin. Näin on myös tapahtunut. Arvonlisäveron laskun hintoihin siirtämisen vaikutus oli 4,3 %, mutta tilastokeskuksen mukaan syyskuusta lokakuuhun elintarvikkeiden kuluttajahinnat laskivat keskimäärin 5,6 prosenttia. Leipomotuotteissa esimerkiksi ruispalaleipien kuluttajahinnat laskivat syyskuusta joulukuuhun 6,6 %. Jos vertailuksi otetaan huhtikuu 2009, niin ruispalaleipien kuluttajahinnat ovat pudonneet kahdeksassa kuukaudessa 11,9 %.

Arvonlisäveron lasku lopulta saatiin ja se on siis toteutettu vielä täysimääräistä enemmän, mutta kuka tästä oikein on hyötynyt? Kuluttaja ainakin, mutta se, ovatko siitä hyötynneet elintarvikealan tai kaupanalan yritykset, on kokonaan toinen asia. Kaupan puolella elintarvikkeiden arvonlisäveron laskusta säästyneet kymmentiset voidaan käyttää ainakin isoissa marketeissa myös muihin hyödykkeisiin kuin elintarvikkeisiin, mutta elintarvikealan yrityksille tästä vaihtoehdosta ei ole hyötyä. Elintarvikealan yritysten kannalta edellytys on, että näillä säästyneillä senteillä ostetaan enemmän ruokaa tai usein vähän enemmän maksavaa terveellisempää ruokaa. Aika näyttää käykö näin, mutta pahoin pelkään, että näin ei valitettavasti käy. Ihminen kun ei pysty syömään ”määräänsä enempää”. Ainakaan leivän ja leipomotuotteiden osalta en usko, että arvonlisäveron laskun, saati sen seurauksena tulleen yleisen hinnanlaskun myötä leipomotuotteiden myyntimäärät juurikaan kasvaisivat. Sen sijaan hintojen yleisen laskun ”ansioista” elintarvikealan yritysten tulot vähenevät.

Selvyyden vuoksi ja väärinymmärrysten välttämiseksi todettakoon, että arvonlisäveron laskeminen 17 %:sta 12 %:iin oli poliittisilta päättäjiltä hieno teko ja elin-

Ainakaan leivän ja leipomotuotteiden osalta en usko, että arvonlisäveron laskun, saati sen seurauksena tulleen yleisen hinnanlaskun myötä leipomotuotteiden myyntimäärät juurikaan kasvaisivat.

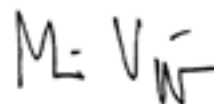
tarvikealan yritysten ja kaupan velvollisuutena oli siirtää arvonlisäveron lasku täysimääräisesti hintoihin. Sen sijaan on käsittämätöntä, että arvonlisäveron laskun seurauksena on elintarvikkeiden hintojen osalta lähdetty yleiseen alennusmyyntiin. Hämmäntävintä tässä on vielä se, että eräiden yritysjärjestöjen edustajat, vielä kehuskelevat asialla. ”Puheet ovat usein retoriikkaa”, kuten eräs laulajakin taisi aikoinaan todeta. Toivottavasti asia on näin tässäkin tapauksessa.

On mielenkiintoista nähdä mitä tapahtuu, kun elintarvikkeiden arvonlisävero 1.7.2010 nousee 12 %:sta 13 %:iin. Löytyykö jostain joku johtaja, joka ilmoittaa, että ”meidän yritys ei siirrä arvonlisäveron nousua hintoihin. Olemme kuluttajan asialla”?

Toinen asia, joka myös liittyy leipomotuotteiden hinnoitteluun, ovat sesonkituotteet. Kun hintojen yleiseen alennusmyyntiin on lähdetty, niin se näköjään tarkoittaa myös sesonkituotteiden alennusmyyntiä. Sesonkituotteet, joita kuluttajat ostavat joka tapauksessa, myydään nyt alehintaan. Näin kävi tällä kertaa helmikuussa runebergintorttujen ja laskiaispullien kohdalla. Olin erässä leipomossa katsomassa, miten vaivalloisesti ja suurella työntekijämäärällä laskiaispullia tehtiin ja sen jälkeen erässä kaupassa toteamassa, kuinka edullisesti niitä kuitenkin myytiin. Hiljaa itsekseni mietin, miten suomalaisilla leipureilla on tänä päivänä tähän varaa?

Jos leipureilla on ensi vuonnakin varaa myydä sesonkituotteita alehintaan, täytyy toivoa, että edes kaupan puolella osataan silloin toimia toisin. Sesonkituotteista tu-

lee ottaa sellainen kate, että niiden tekeminen ja myyminen on oikeasti kannattavaa. Sesonkituotteiden arvoa ei myöskään pidä pilata liian alhaisilla hinnoilla. Runebergintorttujen hinnoittelun osalta yksi leipomo toimi päivittäistavarakaupassa tänäkin vuonna valtavirrasta poiketen. Toivottavasti ensi vuonna muutkin leipomot uskaltavat seurata perässä.



Mika Väyrynen

P.S. Äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja lähetti seuraavanlaisen sähköpostiviestin erälle leipomolle koskien runebergintorttujen kirjoitustapaa: ”Olen ystävällismielisesti huolissani siitä, miten oikeinkirjoitusvirhe vaikuttaa yritysimagoonne. Olen huomannut, että ainakin joissakin leipomonne pakkauksissa runebergintorttu on kirjoitettu niin, että se vaikuttaa negatiivisesti yrityskuvaanne. Paketeissanne lukee Runebergin torttu, ja kirjoitustapa viittaa valitettavasti lähinnä kansallisuonnollijan jätökseen. Ruokalajit kirjoitetaan pienellä ja yhteen, vaikka niiden nimissä olisikin jääne erisnimestä. Toivottavasti voitte vaikuttaa asiaan, ja korjata kirjoitustavan itsellenne suotuisampaan muotoon”. Eli tällaista äidinkielenopetusta meille kaikille.

